

[Valdemar Thomsen.]

er Grundlovsforslaget ogsaa i andre Henseender et afgjort Tilbageskridt. Det gælder ogsaa med Hensyn til Konsekvenserne af det, der følger med i Form af Valglov, i Form af yderligere Favorisering af Hovedstaden paa det øvrige Lands Bekostning. Reglerne om Folkeafstemning bliver kun en Skueret, og derfor gælder det her: hellere slet ingenting end noget, der skal synes at være en Indrømmelse og et Fremskridt, men ikke er det.

Et absolut Tilbageskridt er den udvidede Adgang, der gennem § 58 gives for Ministre til at afholde ubevilgede Udgifter. Der ligger efter min Mening en stor Fare i dette, at man paa den Maade, som man her tænker sig, agter at gøre Finansudvalgene, for øvrigt ogsaa andre Udvalg, til en Slags Overrigsdag. Som Tilbageskridt maa endvidere Reglerne om Forenings- og Forsamlingsfrihed betegnes.

Havde der saa endda ikke været andre Indvendinger at gøre end dem, jeg nu har nævnt, saa vilde Fordelene ved Forslaget sikkert opveje dets tvivlsomme Sider. Men der er andre Spørgsmaal, som først og fremmest maa drages ind i Undersøgelserne, forinden den endelige Dom kan fældes, nemlig for det første: Er det en tidssvarende Forfatning, som den 5. Juni dette Aar bliver gældende, forudsat naturligvis, at det gaar efter Beregningerne? — og for det andet: Kan denne Forfatning gøre os jævnbyrdige med andre, vil den underbygge og genrejse Tilliden til Folkestyret? Disse i denne Forbindelse meget alvorlige Spørgsmaal maa desværre efter min Mening besvares med et afgjort Nej.

Begrundelsen for denne min Anskuelse kan findes i mine Indlæg under Forhandlingerne her ved første og anden Behandling af Grundlovsforslaget. Jeg skal derfor ikke ved denne Lejlighed komme nærmere ind paa Begrundelse, da alle, der har fulgt blot en Smule med vedrørende vort Partis Ændringsforslag, er klar over, hvad det drejer sig om. Kun vil jeg sige saa meget, at Forfatningen sandsynligvis nu langt ud i Fremtiden vil lade meget tilbage at ønske med Hensyn til i Befolkningen at faa genrejst — for det er det, der er Tale om — Troen paa og Tilliden til Folkestyret. Det er saa meget mere beklageligt, for ikke at sige faretruende, som denne Tro og Tillid vil være den første Betingelse for, at det parlamentariske System kan komme paa Højde med andre Systemer.

Alene af den Grund vil det for mig at se være en meget betænkelig Sag at gøre For-

slaget til Grundlov netop nu — netop nu, sandsynligvis umiddelbart forinden, det maa staa klart for enhver, at der maa noget ganske særligt til, for at vi ikke skal blive distanceret. Med andre Ord, der er stor Sandsynlighed for, at den Beslutning, der nu tages, vil være en direkte Hindring for, at vi i en overskuelig Fremtid kan forvente at faa gennemført den rigtige og tidssvarende Løsning af Forfatningsspørgsmaalet. Grundlovsændringer foretages nu engang ikke hver anden Dag eller hvert andet Aar.

Det er her i Salen fra Flertallets Side blevet fremhævet — det er ogsaa antydet i Dag —, at man har gjort alt for at skabe Enighed om det foreliggende Lovforslag. Det maa jeg nu bestride Rigtigheden af. Vore Bestræbelser for at faa det rene Et-kammer blev afvist; det samme blev Tilfældet med samtlige vore Ændringsforslag, bl. a. vedrørende Mindretallets Ret til at rejse Tiltale mod en Minister, vedrørende Sammenblanding af offentlige og private Interesser og af den lovgivende og den udøvende Magt. Ogsaa vort Forslag rettet mod Hovedstadens overhaandtagende Indflydelse blev sabled ned, for øvrigt uden nogen som helst Motivering; kun Bondepartiet stemte for dette Ændringsforslag. Ønsket om Indkaldelse af Rigsdagen i Oktober i Stedet for i November blev der intet Hensyn taget til. Det samme kan siges om de øvrige Ændringsforslag, hvad enten det nu angik Tidsfristerne for Folkeafstemningen, Anklagemyndighedens Uafhængighed, Kirkens indre Forhold, Ejendomsretten, Ytrings-, Forsamlings- og Foreningsfrihed eller det, som jeg omtalte før, Finansudvalget som en Overrigsdag. Alt maatte ofres, aabenbart paa Forhaandsaftalernes Alter.

Den Omstændighed, at man altsaa fuldstændig har afvist vore Ændringsforslag, ogsaa vedrørende det, som jeg forstaaer ved den rene Linie, maa — saadan staaer det nu engang for mig — betyde eet af to: enten, at man ikke mener, at Bestemmelser af den Art hører hjemme i Grundloven, eller at de ikke vil blive overholdt.

Forinden det endelige Standpunkt til Forslaget om Rigets Grundlov skal tages, bør der imidlertid kræves Klarhed paa dette meget vigtige Punkt. Vi her i Tinget, som, hvad enten vi stemmer for eller imod Forslaget, paatager os et stort Ansvar, maa, forekommer det mig, have klar Besked om, hvorvidt Grundloven i den nye Skikkelse vil blive overholdt, og navnlig maa vi da have Klarhed over, om Regeringen og de tre samarbejdende Partier selv agter at